

POVELJA STJEPANA II KOTROMANIĆA DUBROVČANIMA O STARIM OBIČAJIMA

Analiza teksta

PRAVNI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

Pravo u srednjovjekovnoj BiH

- Mali broj unutarnjih izvora
- Nijedna povelja nije nađena na teritoriji BiH
- Građa uglavnom potiče iz stranih arhiva
- Iz povelja dobijamo saznanja o pravu u srednjovjekovnoj Bosni

Sudovanje u srednjovjekovnoj Bosni

- Državni sudovi ne postoje
- Sudstvo je decentralizovano – Vlastelini su uživali sudski imunitet
- Vlasteli sude vlastelinski kolegiji ili sud Crkve bosanske
- U gradovima sude knezovi koje imenuje vladar – postoji mnogo stranih stanovnika
- Dubrovčanima sudi konzul
- Uspostavljen je mješoviti sud za pogranične sporove Dubrovčana i Bošnjana

Povelja Stjepana II Kotromanića Dubrovčanima o starim običajima (Sporovi s Dubrovnikom)

PRAVNI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

- „U ime Oca i Sina i Svetoga Duha!...gospodin ban Stjepan utvrdi zakon koji je prvo bio između Bosne i Dubrovnika, da zna svaki čovjek koji je zakon prvo bio.“
- Kako nazivamo prvu rečenicu iz ovog dijela citata?
- Koga se “zakon” tiče?
- Ko donosi “zakon”?

Povelja Stjepana II Kotromanića Dubrovčanima o starim običajima (Sporovi s Dubrovnikom)

PRAVNI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

- „Ako ima Dubrovčanin koju raspravu s Bošnjanimom, da ga pozove pred gospodina bana ili pred njegova vladaoca i da ne bude odgađanja odgovora”
- “Ako li optužuje Bošnjanim Dubrovčanina, neka ga pozove na postupak pred Dubrovčane.”
- „A to neka se zna da ne može ni taj od toga pobjeći, niti pred ma kim drugim može prisegnuti.“

Na koji način se određuje nadležni sud u slučaju da stranke dolaze iz različitih država?

Kako tumačite da se Bošnjanim zove “pred gospodina bana ili pred njegova vladaoca”?

Postoji li mogućnost promjene nadležnog suda?

Povelja Stjepana II Kotromanića Dubrovčanima o starim običajima (Sporovi s Dubrovnikom)

PRAVNI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

- "Ako Bošnjaniin izjavi da nije dužan, da mu se odredi prisegnuti s petericom koju god postavi banov rod. Ako se prigodi da taj od banova roda, neka su mu porotnici koji god od njegova plemena."
- Ako [Dubrovčanin] poriče, da mu se odredi prisegnuti s petericom koji su u Bosni, s kojim mu volja, a Dubrovčanin da može izbjeći osudu (ako prisegnu) trojica (od pet). Ako li preuzme krivnju za koju ga je optužio Bošnjaniin, da također ne bude odgađanja Dubrovčaninu
- Koje dokazno sredstvo se primjenjuje u sporovima između pojedinaca?
- Koliko je adekvatan ovaj vid dokazivanja iz današnje perspective?

Povelja Stjepana II Kotromanića Dubrovčanima o starim običajima (Sporovi s Dubrovnikom)

PRAVNI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

- „I ako Bošnjanim uzme dobitak dubrovački na vjeru, a isprava bude u Dubrovniku, ako knez i sudije pošalju da je dokument ispravan, da je vjerodostojan, neka plati Dubrovčaninu i bez pristavštine.“
- O kakvoj vrsti spora bi se radilo, ukoliko se radi o “uzimanju dobitka na vjeru”?
- Zbog čega je potrebna potvrda isprave od kneza i sudija?

Povelja Stjepana II Kotromanića Dubrovčanima o starim običajima (Sporovi s Dubrovnikom)

PRAVNI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

- „A ko od Dubrovčana ubije ili posiječe u Bosni, ili Bošnjanim Dubrovčanina, pravda da se vrši pred gospodinom banom, a osuda da ide banu za njih. Ako bude svađa Bošnjanim s Dubrovčaninom u Dubrovniku, da sudi knez dubrovački i sudije, a globa da ide Općini.“
- „ Ako ima svađu Dubrovčanin s drugim Dubrovčaninom u Bosni, gospodin ban da ne vodi o tom brigu. Ako li se pozovu pred bana, da krivac da globu u koju se osude gospodinu banu.“
- O kakvoj vrsti spora se radi u prvom dijelu citata?
- Po kom principu se određuje nadležni sud u takvim sporovima?
- Pod kojim uslovima je ban sudija u sporovima između Dubrovčana?

Povelja Stjepana II Kotromanića Dubrovčanima o starim običajima (Sporovi s Dubrovnikom)

PRAVNI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

- „Ako Bošnjаниn uhvati Dubrovčanina zbog konja, a on bude ukraden ili zaplijenjen, a kaže Dubrovčanin: „Konj je moj vlastiti“ ili: „Kupio sam ga, ne znam od koga“, ili ispriča od koja je kupljen, neka izvoli prisegnuti s petericom, da bude čist od duga“
- „Ako rat bude, čega nas sakloni Bog, među Bosnom i Dubrovnikom, neka da gospodin ban Stjepan rok Dubrovčanima šest mjeseci da pođu u Dubrovnik slobodno, na to im je vjera gospodina bana Stjepana.“
- Koji standard dokazivanja primjećujemo u prvom dijelu citata?
- Šta je garant ispunjenja obaveze bana u drugom dijelu citata?

PRAVNI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

HVALA NA PAŽNJI!